

Årgång 22 ● nr 1 - 2009

nattvakan

Nattvakan

utges av Hudiksvallsregionens fågelklubb (HFK).
Tidningen utkommer med två nummer årligen
och erhålles av samtliga medlemmar i HFK.
Årsavgiften för medlemskap är för närvarande
100 kronor och insättes på pg. 88 94 30-5.

Hudiksvallsregionens fågelklubb

är lokalklubb till Gävleborgs Läns Ornitologiska Förening (GLOF). Medlemskap i HFK är dock oberoende av medlemskap i GLOF. HFK:s verksamhetsområde utgörs av Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner.

Lokalklubben har till syfte att samlar och stimulera intresset för fågelfaunan och skyddet av fågelmiljön i Hudiksvalls och Nordanstigs kommuner. Dessutom skall föreningen verka för att sprida kunskap i fågel frågor genom kursverksamhet och exkursioner. Föreningen skall vara ett forum där medlemmarna inspirerar och informerar varandra. En viktig uppgift för föreningen är att vara drivande i vissa frågor med anknytning till fågelskydd.

Styrelse

Ordförande: Mats Sundkvist, Båtmansvägen 6

824 40 Hudiksvall, Tel. 070-698 69 11

Vice ordförande: Kristina Sjöström, Välsta 62

824 94 Hudiksvall, Tel. 0650-74 30 87

Sekreterare: Karin Svensson, Blockvägen 16 F

824 34 Hudiksvall, Tel. 070-51 348 66

Kassör: Lars-Göran Lindström, Slåttervägen 13

824 40 Hudiksvall, Tel. 070-629 15 24

Övrig ledamot: Jonas Lind, Blockvägen 9

824 34 Hudiksvall, Tel. 070-307 32 82

Suppleant: Bo Fagerström, Dalgatan 10

824 42 Hudiksvall, Tel. 0650-59 51 58

Suppleant: Niclas Vallin, Bergevägen 9

820 77 Gnarp, Tel. 0652-141 20

Följ med HFK på exkursion

Hudiksvallsregionens fågelklubb har ett digert utflyktsprogram under alla årstider.

Tryckt av:
Tryckpressen
Borås

Första januari

Karin Svensson

ATT SKÅDA FÅGEL PÅ NYÅRS DAGEN är sedan många år tradition i Hudiksvallsregionens fågelklubb. Det är alltid lika roligt och spännande att se hur många olika arter det blir år från år. Yttre faktorer **Forts sid 29**

INNEHÅLL NR 1 - 09

Första januari	3
<i>Karin Svensson</i>	
Fältpiplärka	4
<i>Lars-Göran Lindström</i>	
Kärrhökar	6
<i>Lars-Göran Lindström</i>	
Havsörnsafari	11
<i>Hugo Martinsson</i>	
Ringmärkningsverksamheten 2008	13
<i>Kenneth Karelius, Lars-Göran Lindström</i>	
Egypten	19
<i>Lars-Göran Lindström</i>	
Program	26
Bålsön	30
<i>Mats Sundkvist</i>	

Foto på denna sida. Lappugglan i Idenor som sågs den första januari. Bilden tagen i skymningen med hjälp av strålkastarlyset på bilen. Snygg bild Karin. Foto: Karin Svensson.

Foto på framsidan. Bändelkorsnäbb, Bålsön oktober 2008. Foto: Lars-Göran Lindström

Foto på de två sista sidorna. Rallhäger och Kohäger, Egypten december 2008. Foto: Lars-Göran Lindström

Fältpiplärka, Skåne maj 2008.

Fältpiplärka

Text och foto Lars-Göran Lindström

I förra numret av Nattvakan inledde jag en artikelserie om sällsynta häckfåglar i Sverige. Då beskrev jag en nordlig art, nordsångaren. Denna gång har turen kommit till en sydligt förekommande art, fältpiplärka.

FÄLTIPLÄRKAN ÄR STÖRST AV DE I SVERIGE förekommande piplärkorna och har den ljusaste färgen. Den är slank med rätt jämnt sandfärgad dräkt. Den har en förhållandevis lång stjärt, långa ljusrosa ben och relativt kort bakklo. Det gräddfärgade ögonbrynstrecket och det svarta tygelstrecket är i ögonfallande. Undersidan är ljus och ostretchad så när som på några tunna streck

på sidan av bröstet där vingen fäster mot kroppen. Den gamla fågeln kan på håll förväxlas med en ung gulärta som dock har mörka ben och en mörk teckning på bröstet. Den gungar ofta med bakkroppen när den går. Den urskiljs främst från de andra piplärkorna genom den gråbruna, nästan ofläckade färgningen. Fältpiplärkan livnär sig på insekter men också på frön.

Fältpiplärkan är flyttfågel och övervintrar i det tropiska Afrika. Hanarna kommer till Sverige i slutet av april eller början av maj, honorna något senare. De flyger söderut i augusti.

Biotop och utbredning

Fältpiplärkan häckar på torr trädesmark och hedmark med sand och busksnår, i Sverige oftast i sandiga kustlandskap. Den förekommer bara i lågland. Den finns i de flesta regioner i Europa med gynnsamt klimat, i Asien och i nordvästra Afrika.

Tillbakagång

Under hela 1900-talet har fältpiplärkan minskat i Sverige och den tillbakagången pågår fortfarande. Arten var en vanlig häckfågel i mitten av 1800-talet i Skåne. Den fanns också i södra Bohuslän, Halland, Blekinge, samt på Öland och Gotland.

Fältpiplärkan försvann från Bohuslän redan före sekelskiftet. Från Blekinge, Öland och Gotland försvann den successivt under första halvan av 1900-talet med undantag för enstaka senare häckningar. Från Halland norr om Morups Tånge har den minskat och försvunnit mellan åren 1940–1980. Fältpiplärkan tycks minska på liknande sätt i hela Väst- och Centraleuropa. En utbredd nedgång har skett sedan 1960-talet, men med största sannolikhet har arten minskat kontinuerligt sedan slutet av 1800-talet. Minskningar i beståndsstorlekar på mellan 20 och 50 procent har rapporterats från de flesta av länderna som hyser arten i Europa.

Orsaker

En del av förklaringen till nedgången är att öppna hedlandskap planterats med träd och sanddynsområden nära kusterna ofta exploaterats. En annan av orsakerna är att dess häckningsmiljöer förändrats kraftigt, med igenväxning av buskar och ett allt tjockare

gräställe i sanddynerna. Även bad- och friluftsliv stör. Men detta är inte hela förklaringen, eftersom beståndet minskat även i oexploaterade och mera opåverkade områden. Det rör sig också om en allmän nedgång för arten i Europa och om förändringar i klimat och vegetation.

Källor

Wikipedia

Åtgärder i sanddyner för fältpiplärka, Länsstryrelsen i Halland.

SOF. 2002. *Sveriges fåglar*. 3:e uppl. Stockholm.

Fältpiplärka bland sanddyner i "Gropa hålet", Åhus, Kristianstad, Skåne i maj 2008.

Kärrhökar

Text och foto Lars-Göran Lindström

I Sverige häckar tre arter av kärrhök, blå och brun kärrhök och dessutom ängshök. En fjärde art, stäpphök, är en årlig gäst i vårt land.

Brun kärrhök

Den bruna kärrhöken är den största av kärrhökarna. Den gamla hanen är mörkbrun ovanpå, med svarta vingspetsar och gråblå stjärt och undersida. Den gamla honan är mörkt brun, med ljus teckning på huvudet och vingens framkant. Ungfågeln liknar honan, men saknar mycket av den ljusare teckningen.

Den jagar främst längs strandkanten av vassrika sjöar och över våtmarker, där den glidflyger. Vingarna hålls då högre än hos de flesta andra rovfåglar

I Sverige häckar brun kärrhök sparsamt till sällsynt, lokalt ganska allmänt, i södra och mellersta Sverige upp till Dalarna och Hälsingland. Dessutom lokalt i kustlandet från Medelpad till Norrbotten. Antal häckande par

Föregående sida. Honan i det häckande paret i Tunasjön. Ovan: Hanen.

i Sverige uppgår till cirka 1500 varav drygt hälften i ett bälte Västergötland-Östergötland-Närke-Södermanland-Uppland. Tåkern (Ög) och Hornborgarsjön (Vg) hyser cirka 100 par tillsammans. Arten har ökat kraftigt de senaste 50 åren (en inventering i slutet av 1950-talet gav cirka 150 häckande par).

I Hudiksvalls kommun har brun kärrhök regelbundet häckat i Tunasjön och Storön i Forsa under det sista årtiondet.

Brun kärrhök häckar i vassrika sjöar och havsvikar lokalt även vid sjöar i skogsmark och åkrar. Arten är en långflyttare och lämnar Sverige i mitten av augusti- september för att tillbringa vintern i tropiska Afrika (en del övervintrar i Medelhavsområdet). Till våra trakter återvänder den bruna kärrhöken från mitten av april till början av juni.

Blå kärrhök

Den blå kärrhöken är en stor kärrhök. Hanen är ljus blågrå, vingspetsarna svarta. Honan är brungrå, liksom ungfågeln och de har en vit övergump.

De glidflyger med högt ställda vingar och dess flygteknik är lik den hos brun kärrhök.

Den blå kärrhöken häckar sparsamt till sällsynt vid myrar från Jämtland-Medelpad och norrut. Enstaka häckningar har även skett i Hälsingland speciellt under gnagarrika år.

Det svenska beståndet beräknades i slutet av 1990-talet till cirka 850 par. I slutet av 1970-talet uppskattades beståndet till cirka 1500 par. Starkt vikande sträckciffror i Falsterbo under 1990-talet är ytterligare en indikation på att arten minskar.

Fram till början av 1960-talet häckade den blå kärrhöken vid vassjöar och på mossar i en rad av landskap i södra och mellersta Sverige. Under de följande årtiondena försvann arten från flera tidigare häckplatser och i mitten av 1990-talet försvann den från den sista permanenta häckplatsen i södra Sverige, Hornborgarsjön.

Arten flyttar i slutet av augusti till början av oktober till västra Europa. Under första halvan av april ser man varje år i jordbruksmarkerna runt Hudiksvall blå kärrhök på sin väg norrut till sina häckningsplatser. Först kommer hanarna och sedan honorna. I våras såg jag ett 20-tal blå kärrhökar vid Högslätten och Nylandet.

Blå kärrhöksbane på Högslätten april 2008.

Hona av ängshök. Öland maj 2008.

Ängshök

Ängshöken kan vara svår att skilja från blå kärrhök och stäpphök. Den har, i likhet med stäpphöken, längre och slankare vingar än blå kärrhök. Handen är också spetsigare hos stäpp- och ängshök, än hos blå kärrhök, och man ser främst fyra handpennor istället för fem som hos blå kärrhök. Flykten hos ängs- och stäpphök är fjädrande och lätt som hos en tärna.

Gammal hane har en blågrå fjäderdräkt med tydligt svarta handpennor och liknar i stor utsträckning blå kärrhök. Skillnaderna i fjäderdräkterna är att ängshökens vingovansida ser trefärgad ut då den har mörkare grå vingtäckare, ljusare armpennor och svarta handpennespetsar. Den blå kärrhöken har en mer jämngrå färg som kontrastera de svarta handpennespetsarna. Ängshöken har också ett svart längsgående band på ovan- och två på undersidan av armpennorna till skillnad från den blå kärrhökens jämnt ljusa vingundersida med dess mörka vingbakkant.

Den honfärgade ängshöken är mycket lik stäpphöken och kan även förväxlas med den blå kärrhöken i sin brunvattrade fjäderdräkt.

En typiskt honfärgad ängshök är dock tydligt ljusare på undersidan än båda de andra. Den största skillnaden mellan ängs- och stäpphök, är att man vid goda förhållanden kan se att stäpphöken har en ljus smal krage som sträcker sig under örontäckaren ned mot strupen.

Ängshöken förekommer sparsamt på Öland samt sällsynt i östra Småland, på Gotland, i Västergötland och Västmanland. Under 1990-talet förekom tillfälliga häckningsförsök i några andra landskap i södra Sverige. Antalet häckningar i Sverige uppgick under 1990-talet till cirka 55-75 per år. Beståndet på Öland var oförändrat under de sista 20 åren på förra århundradet men allt tyder på att en drastisk minskning har skett under de senaste tio åren.

Det första fyndet av ängshök gjordes under andra halvan av 1800-talet. Därefter iaktogs inte arten förrän på 1920-talet då ett par häckade i Närke. På Öland skedde första häckningen 1942. Inga häckningar har

Hane av ängshök. Öland maj 2008.

*Gammal hane av stäpphök (den som i fem månader var en blå kärnhök).
Maden, Söderhamn april 2008. (observera de svarta kilformade vingpetsarna)*

konstaterats i Hälsingland även om fynd under häckningstid har gjort i Granskärs våtmark i Söderhamn. Närmast oss har arten häckat i Ledsjär i norra Uppland under slutet av 1990-talet.

Flyttningen sker i augusti till mitten av september till tropiska Afrika. Ängshöken kommer åter i slutet av april och början av maj.

Stäpphök

Stäpphöken är framförallt svår att skilja från ängshök men förväxlingsrisker med blå kärnhök föreligger också. Många fåglar blir stängshökar det vill säga omöjligt att säga om det är en stäpp- eller ängshök.

Den gamla hanen har en övervägande ljusgrå fjäderdräkt och uppfattas som mycket ljus i kontrast till de svarta handpennorna där den första handpennan är ljus vilket ger det svarta en kilformighet. Undersidan av stjärten är tvärbandad.

Honan är brun ovan till med vita övre

stjärttäckare. Undersidan är smutsvit med bruna streck. Den urskiljs bäst från blå kärnhökshonan på sin kroppsbyggnad. Den är mycket lik ängshökshonan.

Stäpphöken förekommer sällsynt men regelbundet i Sverige. De flesta fynden görs i Östersjölandskapen från Skåne till Uppland inklusive Öland och Gotland. De flesta fynden görs i maj.

Stäpphöken häckar närmast i Rumänien och Ukraina.

Arten kan vissa år uppträda invasionsartat till exempel 1952 då 17 fynd gjordes. Dessutom häckade tre eller fyra par på Öland och två par på Gotland.

Den är flyttfågel och övervintrar mestadels i Indien och sydöstra Asien.

Retroaktivt kryss

Den 26 april åkte Tommy Lantz, Håkan Byrén och jag till Söderhamn för att skåda fågel. Vi besökte först Stenö och åkte sedan

Hane av blå kärrhök. Högsslätten april 2008.

till Ålsjön. Efter att ha tittat på de fåglar som låg i sjön gick vi under E 4:an för att gå mot det fågeltorn som finns lite längre västerut.

Tommy hade ännu inte sett några blå kärrhök under våren (trots de många som passerat). Plötsligt ropar Tommy ”blå kärrhökshane”. Den passerar oss på nära håll och försvinner snabbt bakom en trädunge. Jag tar inte upp kikaren utan höjer kameran och hinner knäppa tre kort innan kärrhöken försvinner. Tommy är jättenöjd, han hade antligen fått se en vacker blå kärrhökshane även detta år. Vi lägger ut fågeln på Svalan som en blå kärrhökshane. Men jag tänkte att det var en mycket sen hane av blå kärrhök. Det var ju nästan två veckor sedan jag såg den senaste.

Fem månader senare sitter jag framför dattorn för att göra en fotofågelbok. Jag går igenom de bilder jag har tagit av blå kärrhök under våren för att hitta den bästa av bilderna. Jag tittar lite närmare på fågeln från Söderhamn och inser genast att det inte är en blå kärrhökshane utan en gammal hane av stäpphök.

Plötsligt hade aprilobservationen blivit betydligt intressantare. Jag ringde till Håkan och frågade om han sett stäpphök. Nej blev

svaret. Jo det har du visst gjort och så redogjorde jag för vad jag kommit fram till.

Både Tommy och Håkan fick se sin första stäpphök någonsin men beskedet kom fem månader efter att vi såg fågeln.

Vad kan man lära av denna historia? Kolla noga på vad du ser och anta inte att det är den vanligaste arten. Ha kameran med dig, för utan fotodokumentationen så hade ju fågeln fortfarande varit en blå kärrhök. Var inte så slarvig som vi var. Man skäms ju lite efteråt. Vi borde ha kunnat artbestämt fågeln direkt.

Detta blev den enda stäpphöken som sågs i Hälsingland under förra året och nummer sex totalt.

Källor
Wikipedia

SOF. 2002. *Sveriges fåglar*. 3:e uppl. Stockholm.

Hane av ängshök. Möckelmossen, Öland maj 2008.

Havsörnsafari

Text och foto Hugo Martinsson

I AUGUSTI HADE JAG OCH LILLI-ANNE förmånen att delta i Föreningen Nordens resa till Lofoten. Varje dag såg man havsörnar vid flera tillfällen. En morgon när vi kom ut var det fyra stycken som cirklade kring fjälltoppen rakt ovanför oss. Det bästa var dock ändå när vi fick vara med på en havsörnsafari.

Turen utgick från den lilla vackra staden Svolvaer som ligger i östra delen av Lofoten. Där gick vi ombord på "Lofotfjord" en motorbåt med plats för 100 passagerare, som förde oss norrut efter kusten. Så småningom gick vi in i den smala och trånga Trollfjorden

där vi låg och väntade på att Hurtigruten skulle komma in och visa de fascinerade passagerarna hur de kunde vända på en femöring mellan de 100-tals meter höga lodräta fjordväggarna. Sedan vändningen var genomförd eskorterade vi det stora fartyget ut ur fjorden. Väl ute ur Trollfjorden började det småregna samtidigt som man på vår "Lofotfjord" började att kasta ut bröd till måsarna och trutarna. Detta skulle i sin tur dra till sig havsörnarna och när de kom i sikte kastade man ut fisk till dem.

Precis när man hade börjat med brödmatningen upptäckte jag en stor fågel högt upp. Det visade sig vara en havsörn som kom dykande med en rasande fart. Något tjugotal meter ovanför ytan bromsade den upp och gick elegant ner och tog den utkastade fisken. Örnarna återkom gång på gång och jag var tacksam över att få bilder på cirka tio meters avstånd när de var som närmast.

Regnet tilltog och jag fann för gott att gå in i båtens salong för att inte blöta ner kamerautrustningen. Efter ett tag kom en reseledare in och ropade "Hugo kom ut, örnen är alldeles inpå oss". Jag rusade ut, men för sent, den hade försvunnit. Det var även två andra fågelklubsmedlemmar med på resan, Marianne Ersson från Hudiksvall (som även var reseledare) och Lennart Svensson från Jättendal. Båda hade trotsat regnet och stannat ute och på så vis fått en verkligt fin upplevelse. Örnen hade placerat sig i läge tre meter ovanför båten och följt med så i närmare en minut, till strax innan jag kom ut. Marianne hade fått närbilder av ansiktet och Lennart sade upphetsat. "Hade jag sträckt ut armen och hoppat hade jag kunnat peta på den."

Det är klart att jag grämde mig för att jag hade varit rädd för regnet men jag hade i alla fall varit med om en mycket fin havsörnsafari, någonting som för övrigt utmärkte hela resan i övrigt också.

Havsörn från Norge. De två översta bilderna tagna av Hugo Martinsson och de tre nedersta fotograferade av Marianne Ersson.

Ringmärkningsverksamheten

2008

Kenneth Karelius, Lars-Göran Lindström

UNDER 2008 MÄRKTES 3 044 individer av 82 olika arter. Antalet ringmärkta boungar blev 1 153.

Ugglorna, som 2007, hade en mycket bra häckningssäsong fortsatte att producera bra med ungar. Märkningen av slaguggla gav 16 ungar och av kattuggla märktes ännu flera än året innan, 24 boungar.

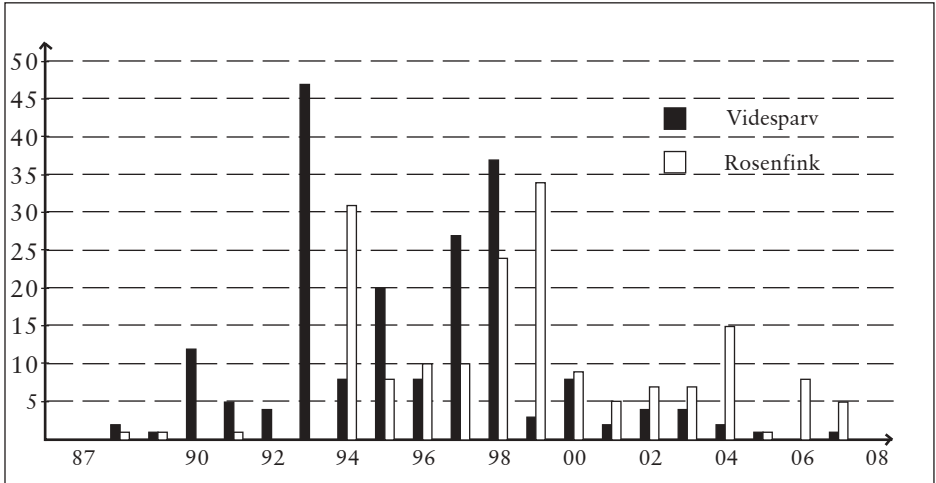
Antalet tornfalkshäckningar ökade på nytt förra året. Det märktes 30 procent fler ungar än året innan. Totalt 138 stycken tornfalks-

ungar fick en ring på det ena av sina ben.

Antalet ringmärkta silltrutsungar återgick till hyfsade siffror jämfört med det katastrofalt dåliga året innan. För tärnorna fortsatte märkningen att ligga på en hög nivå, totalt nästan 600 ungar märktes av de två vanligaste arterna (fisk- och silvertärna).

Ny märkart blev bändelkorsnäbb som märktes på Bålsön i oktober. Ny märkart för Reffelmansviken blev den varfågel som fastnade i näten under hösten (ett par kullar tidigare

Antal ringmärkta videsparvar och rosenfinkar mellan åren 1987 till 2008.

märkt på Hornslandet av Willy Karelius i slutet på 1960-talet).

Ringmärkning av flyttande fåglar under hösten på Reffelmansviken gav 916 fåglar. Steglitsen fortsätter att öka i Hudiksvalls-trakten och rekordmånga fåglar kunde märkas, 30 stycken. Bara tre ärtsångare fastnade i näten, betydligt sämre än normalt. För första gången märktes ingen rosenfink eller videsparv. Videsparven fortsätter att föra en tynade tillvaro. Samma negativa trend har noterats på flera andra ringmärkningsplatser i Norrland under det senaste decenniet. Antalet videsparvar var enligt våra ringmärknings-siffror som störst under andra halvan av det förra decenniet och har sedan dess stadigt minskat. När det gäller rosenfinken så har i alla fall antalet ringmärkta fåglar minskat klart från toppen för drygt tio år sedan. Om det dessutom är en minskning av antalet häckande fåglar återstår att se.

Återfynd

Under förra året inkom 88 fynd av 13 arter. Trutar-na dominerade fyndbilden totalt, 32

silltrutar, 20 havstrutar och 15 gråtrutar fanns med i återfyndslistan.

Av de 32 återfynden av silltrut gjordes hela elva i Israel. Endast ett av fynden gjordes 2008. De övriga från 2001 till 2003. Alla fåglarna avlästes med hjälp av de färgringar som en del av de silltrutar som märks förses med. Två av fåglarna avlästes två år i rad i slutet av mars och början av april i när de passerade Israel, på sin flytt norrut till häckningsområdena från övervintringsplatserna i tropiska Afrika. Återfyndet från i fjol gällde en silltrut som blev märkt på Jättbågan i början av juli 1995. Vid avläsningstillfället hade nästan 13 år passerat sedan den föddes. Avståndet till Ashdod, Israel är 3 565 km. En annan silltrut märkt på Jättbågan 1994 kontrollerades av en ringmärkare i Åbo, Finland i slutet av juli 2008. Den var då drygt 14 år gammal (1).

Två långväga återfynd av storskarv gjordes under året. Det var dels en skarv märkt på Storhällan, Jättendal 2006 som hittades död i Preslesje, Slovenien i januari 2008 1 774 km från märkplatsen. En annan storskarv märktes som bounce på Sandreveln

i Hudiks-vallsfjärden och blev skjuten i Indre Ciron, Frankrike drygt ett halvår efter märkning. Avståndet var 1961 km (2).

En **rödhake** märkt som årsunge på Reffelmansviken i juli 2007 hittades död i Alger, Algeriet i januari 2008 2942 km från märkplatsen (3).

Det myckna märkandet av **tornfalk** börjar ge resultat i återfynd. En falk märkt i Fläsbo, Hudiksvall 2008 hittades död i en konstgjord vattenbehållare i Ludesse, Frankrike i mitten av september samma år. Den hade då flugit 2010 km från holken som den föddes i. En annan av de tornfalksunger som märktes förra året i Gränsfors, Bergsjö hittades död, troligen av svält, i Rotterdam, Holland (4).

Äldsta återfyndet av någon fågel blev en havstrut som märktes på Sandreveln 1994

och som hittades död i Hudiksvallsfjärden nästan 14 år senare.

Kontroller

Under fjolåret gjordes 21 kontroller av fåglar märkta på annan plats. Av dessa var hela 18 havsörnar som avlästes på åtel. Två var kungsörn som också avlästes på åtel och den återstående var en **knölsvan** märkt i Halland som avlästes som en hona, häckande vid Hörneudde 12 år gammal (A).

Av havsörnarna var nio märkta i Finland, allt från Åland till Finska Lappland, tre i Uppland, två i Lappland, två i Västerbotten och en i vardera Norbotten och Södermanland (B). En riktigt gammal havsörn, född i Uppland, avlästes nästan 24 år gammal. De två **kungsörnarna** var födda i Västerbotten (C).

Kenneth och Viktor märker fiskgjuse på Hornslandet. Foto: Mats Sundkvist.

Art	Pull	Flygg	RMV	Summa
Storskarv	170			170
Gråhäger	5			5
Knipa		1		1
Duvhök		1	1	1
Sparvhök		1	1	1
Fiskgjuse	7			7
Ormvråk	7			7
Fjällvråk		1		1
Tornfalk	138	1	1	139
Strandskata	1			1
Storspov	1			1
Töfsvipa	3			3
Rödbena	3			3
Roskarl	5			5
Labb	1			1
Skrattmås	99			99
Fiskmås	67			67
Gråtrut	58			58
Silltrut	338			338
Havstrut	25			25
Fisktärna	173			173
Silvertärna	414			414
Tobisgrissla	15			15
Tordmule	143	1		144
Berguv	3			3
Kattuggla	24	3		27
Slaguggla	16	1		17
Pärluggla		1		1
Gråspett		2		2
Större hackspett		4		4
Ladusvala	5			5
Ängspiplärka		2	2	2
Trädpiplärka		11	11	11
Sädesärta	2	1	1	3
Gärdsmyg		2	2	2
Järnsparv		57	57	57
Rödhake		29	27	29
Näktergal		1	1	1
Blåhake		25	25	25
Buskskvätta		2	2	2
Björktrast	3			3

Art	Pull	Flygg	RMV	Summa
Koltrast		4	1	4
Taltrast		1	1	1
Dubbeltrast	1			1
Trädgårdssångare		18	18	18
Svarthätta		17	17	17
Ärtsångare		3	3	3
Törnsångare		8	8	8
Sävsångare		4	4	4
Rörsångare		18	18	18
Kärrsångare		3	3	3
Lövsångare		189	189	189
Gransångare		95	95	95
Kungsfågel		5	4	5
Grå flugsnappare	5			5
Svartvit flugsnappare	111	4	2	115
Talgoxe	13	148	74	161
Svartmes		20	12	20
Tofsmes		2		2
Blåmes		88	43	88
Stjärtmes		9		9
Talltita		19	17	19
Nötväcka		5		5
Trädkrypare		5	3	5
Törnskata		4	4	4
Varfågel		1	1	1
Skata		2	2	2
Nötkråka		1		1
Kaja	3			3
Stare	31			31
Pilfink	1	2	1	3
Bofink		11	3	11
Bergfink		12	9	12
Gråsiska		86	61	86
Snösiska		3	3	3
Steglits		30	30	30
Grönfink		66	63	66
Grönsiska		34	34	34
Bändelkorsnäbb		4		4
Domherre		23		23
Sävsparv		49	49	49
Gulsparrv		13	11	13
Summa	1 153	1891	916	3044

Återfyndskarta

- 1 Silltrut
- 2 Storskarv
- 3 Rödhake
- 4 Tornfalk
- A Knölsvan
- B Havsörn
- C Kungsörn

Egypten

Text och foto Lars-Göran Lindström

Alla människor fyller år jämt, det vill säga varje år, men i december förra året fyllde jag jämnt. För att fira detta, vad det nu är att fira, åkte hela familjen på en resa till Egypten under jullovet.

RESAN GICK TILL HURGHADA VID RÖDA HAVET cirka femtio mil söder om Kairo. Eftersom hela familjen skulle med så var det i första hand ingen fågelresa men jag hade givetvis förbeträtt mig på vilka arter som jag hade chans att se.

Efter en flygresan på drygt fem timmar var vi framme vid resmålet men det hade redan blivit mörkt så någon fågelskådning blev det inte första dagen.

Nästa morgon steg jag upp klockan sex och strax efteråt började det att ljusna. Målet för dagen var att se de arter som finns vid Röda havet, (bland annat vitögad mås, sotmås, vitkindad tärna och iltärna) men jag hade ett stort problem. Hur skulle jag hitta en strandremsa som inte tillhörde något hotell. Det är nämligen så att alla hotell har sin egen privata strand och hotellen ligger sida vid sida efter Röda havsstranden så det

Vitögda mås

var inte lätt att hitta något ställe som jag kunde komma ned till stranden och spana ut över havet.

Efter ett tags vandrande utan framgång tog jag en taxi (det är enormt billigt att åka taxi i Egypten) och försökte förklara för chauffören vad jag var ute efter. Efter en del språkförbistringar förstod han vad jag menade och körde mig en bit utanför Hurghada där ett nytt hotell höll på att byggas men där jag skulle kunna komma ned till stranden. Jag skulle betala 10 EGP (egyptiska pund) cirka 15 kronor men hade bara en 100 EGP-sedel. Då sa han att han inte hade växel att ge tillbaka, bara 50 EGP. Så det var bara att bita i det sura äpplet och jag blev lurad för första men inte sista gången under resan.

Trots att det var en byggarbetsplats alldeles i närheten så gick det bra att stå där och spana efter havsfåglarna i Röda havet. Det passerade ingen större mängd fåglar men efter cirka tre timmar hade jag sett ett tjugotal vitögda måsar, några skrântärnor, två sotmåsar och en brun sula som passerade på ganska långt håll. Plötsligt såg jag att en brun fågel landade på en sten 40 meter från mig, alldeles vid vattenbrynet. Jag hade först inte den blekaste aning om vad det var för fågel men när jag gick närmare såg jag att det var en liten häger. Efter ett tags funderande kom

Sotmåsa

jag fram till att det måste vara en mangrovehäger, resans hittills roligaste observation. Resten av dagen tillbringades med den övriga familjen. Bland annat så blev vi inbjudna till en affärsägare intill hotellet på te. Sedan skulle han givetvis göra affärer och efter en hel del prutande (man blir ganska less efter ett tag att alltid hålla på och pruta, det tar sådan tid att köpa något) köpte jag en papyrustavla av honom.

Nästa morgon hade jag tänkt ta mig ut i öknen. Jag gick efter en större väg när jag efter en stund såg ett grönområde (annars var det bara steril öken utan någon växtlighet) 500 meter längre fram efter vägen. När jag kom fram till oasen (det sipprade vatten upp ur marken och det var grönt och frodigt) hörde jag en välbekant sång. Det var ett tjugotal gransångare som satt bland palmerna och sjöng för full hals. Gransångaren sjunger ju ofta även på hösten och verkar vara en art som sjunger nästan året runt. Dessutom födosökte ganska många sädesärlor och ett antal gråsparvar satt och tjttrade i en palm. Skulle jag blundat så hade jag trott att jag var hemma. En silkeshäger, ett par kohägrar och en flock med spanska sparvar gjorde dock fågellivet lite mera exklusivt.

Därefter gjorde jag en tur ut i öknen men

Skräntärna

det enda jag såg var en beduin med sin dromedar (det är dromedarer och inte kameler som finns i Egypten) annars var det helt dött. Öknen kring Hurghada verkar vara alltför steril för att det skall finnas några stenskvättor eller lärkor eller någon annan art. Jag hittade i alla fall ingen.

När vi kom fram till Hurghada hade vi beställt två utflykter, en tvådagars till Kairo och en endagars till Luxor. Tyvärr gick det inte att åka två dagar till Luxor också, då hade vi inte kunnat åkt till Kairo, och därmed missade jag den intressantaste fågellokalen, Crocodile Island, vid Luxor. Jag skulle inte hinna med att besöka fågellokalen när vi inte hade någon övernattnig i Luxor. Många roliga och intressanta fågelarter missades därför.

Klockan tio minuter i ett, mitt i natten, gick bussen norrut de femtio milen till Kairo. Det passade perfekt att sova några timmar innan det började att bli ljus. Första stoppet skulle bli vid en bensinmack strax utanför Kairo. Ett par hundra meter innan vi kom fram till macken såg jag resans enda sporrvipor. Det var två fåglar som födosökte på ett smalt grönområde mellan två hårt trafikerade vägar. Stoppet skulle vara 20 minuter. Nu gällde det att snabbt ta sig ut ur bussen, småspringa tillbaka de två hundra meterna,

Kohäger

ta sig över den ena vägen och hinna ta några bilder på viporna. Jag lyckades trots att jag fick vänta länge innan jag kunde ta mig över vägen på grund av den intensiva trafiken och hann tillbaka till bussen med några minuters marginal.

Sedan åkte vi genom Kairo mot pyramiderna. Kairo är världens tredje största stad med mellan 20-25 miljoner invånare (man vet inte säkert hur många som bor där) och den näst mest förorenade staden i världen (bara Mexico city är värre). Det gyttar av bilar och myller av folk som vi såg i Kairo går inte att beskriva, det måste upplevas.

Sista biten innan vi kom fram till pyramiderna åkte vi efter en kanal. Ideliga stopp för bussen gjorde att jag kunde ha bra koll på fågelfaunan och plötsligt kom en smyrnkungsfiskare flygande och landade i ett träd bara fem meter från mitt fönster i bussen. Tyvärr hann jag inte ta något kort på den otroligt vackra och spektakulära fågeln.

Det finns tre stora pyramider på Giza-plattan alldeles vid Kairo, Mykerinos, Chefrens och Cheops. Cheops pyramid är den största även om det verkar vara Chefrens som är störst men den är placerad på en höjd och verkar därför större.

Cheops pyramid byggdes som gravmonument av och för den egyptiske faraon Khufu

Spansk sparv

(Cheops) och stod färdig år 2580 f Kr. Därmed är den det äldsta av de sju underverken och även det enda som fortfarande finns kvar. När den byggdes var den världens högsta byggnad med sina 146 meter och fortsatte att vara det nästan 4000 år framöver. Cheopspyramiden är byggd under cirka 20 år och består av 2,3 miljoner stenblock där de flesta stenarna väger runt 2500 kg, den största stenen väger hela 15 ton.

Efter att ha titta på mästerverken, vissa var även in i Chefrens pyramid, åkte vi den korta biten till Sfinxen. Egyptologer tror att den byggdes för 4500 år sedan ca 2700 - 2600 f Kr samtidigt som pyramiderna. De hävdar att den byggdes av den dåvarande faraon; Chefren, eftersom statyer av Chefren har tydliga likheter med Sfinxen. Anledningen till Sfinxen och dess placering tros då vara att den vaktat vägen till farao Chefrens pyramid som är den mellersta av de tre stora pyramiderna i området.

Sfinxen är uthuggen ur en klippa i ett enda stycke och har en höjd på cirka 20 meter med en bred på cirka sex meter och en längd på cirka 73,5 meter.

Efter ett besök på Egyptiska museet där vi bland annat såg Tutankhamon i guld avslutades dagen med middag på en båt vid Nilen. Maten var inte så god men underhållningen

Sporrvipa

helt fantastisk med dansare som var otroligt bra.

Efter övernattnig på ett mycket fint hotell och en god frukost åkte vi med bussen till Mohammed Ali moskeén och därefter besökte vi en koptisk kyrka. Kopter är kristna i Egypten och utgör cirka 10 procent av befolkningen, övriga är muslimer.

Lunchen skulle intagas på ytterligare en båt vid Nilen. På vägen dit passerade bussen Kairos djurpark och i vissa träd utanför satt hundratals kohägrar.

Vi fick ett fönsterbord och genast såg jag några bruna glador segla över Nilen på jakt efter föda. De kom mycket nära och kunde studeras i detalj. Precis innan maten kom såg jag en gråvit fågel flyga på låg höjd över vattnet, mot den sida av Nilen som vi var på. Efter ett par sekunders betänketid förstod jag att det var en gråfiskare. Jag tog kameran och skyndade mig ut för att leta reda på fågeln. Efter ett par minuters letande hittade jag den. Problemet var hur jag skulle komma åt att fotografera den. Det enda ställe där jag kunde se fågeln var genom ett fönster av plexiglas och givetvis såg man fågeln suddigt. Längst inne i hörn hittade jag dock en glipa i den pressening som omgav stället och jag kunde efter många om och men pressa ut kamera genom springan och få en

Sfinxen som vaktar Chefrens pyramid.

del fina bilder på fågeln. Efter lunchen och ett besök på världens största marknad återstod de femtio milen tillbaka till Hurghada och vid halv ett-tiden var vi tillbaka. Nu var det bara drygt fyra timmar innan bussen skulle gå till Luxor.

Strax före fem steg vi på den nya bussen för färd mot Luxor. Efter ett par timmars färd stannade bussen vid en bensinmack mitt ute i öknen. Det var nog inte mer än sex-sju grader i den tidiga morgonen. Bland en massa avfall hittade jag tre ökenkorpar (man tycker att det är skräpigt i Sverige men i Egypten var det säkert hundra gånger skräpigare på vissa ställen). Från bussen såg jag en stund senare en flock ökenflyghönor.

Den sista timmen innan vi kom fram åkte vi efter Nilen. Det är frapperande hur snabbt landskapet ändrar karaktär. Det är en skarp gräns mellan öknen och ett mycket frodigt och bördigt landskap. Det är Nilens årliga översvämningar som gör området närmast

mycket bördigt. Området längs Nilen utgör endast sex procent av hela Egyptens yta men där bor 97 procent av befolkningen på drygt 80 miljoner.

Efter Nilens strand, från bussen, såg jag ett flertal gråfiskare, två rallhägrar och två svartvingade glador.

Första stoppet i Luxor var "Konungarnas dal". Där har man hittills hittat över 60 gravar gömda i berget i dalen. Man var rädd för plundrare och gömde därför gravkammarna. Den mest kända graven är Tutankhamons. Hans mumie finns för beskådning för extra betalning och Micke och Britt tog sig en titt på den 4000 år gamla mumien. Jag själv besökte en gravkammare och gick därefter för att leta efter ökentrumpetare och efter bara en liten stund fick jag se en flock på tio individer. Man kan undra vad de livnar sig på i den karga miljö som de lever i.

Efter en båtfärd över Nilen åt vi lunch och

Tutankhamons grav i konungarnas dal.

därefter styrdes kosan mot Karnaktemplet. Karnaktemplet är Egyptens andra stora sevärdhet efter pyramiderna. Under många århundraden var templet i Karnak det antika Egyptens huvudsakliga religiösa centrum. Varje Farao gjorde sina tillbyggnader eller förändringar. Det började byggas cirka 2000 år före Kristus. Området är mest känt för sevärdheter som de 134 kolonnerna, obelisker (obelisken på Place de la Concorde i Paris kommer härifrån) och Amontemplet. Amon var den främsta egyptiska guden under den gamla staden Thebes (idag Luxor) storhetstid. Han jämfördes med solguden Ra.

I slutet av vårt besök fick vi 20 minuters fri tid och då skyndade jag mig till Amenhoteps heliga sjö som var en bassäng för heligt bad av gudar i Karnak. Där såg jag resans enda trädgårdsbulbyl, en klippssvala, två rallhägrar på närhåll, en silkeshäger och en fiskande gråhäger som stod och ryttlade en stund och sedan dök med ett våldsamt plask efter fisk.

Sista dagen tillbringades mest vid Röda havet med badning men jag hann med ett besök till ett "vattenhål" där jag såg en del övervintrande "svenska fåglar" bland annat storspov, rödbena, gluttsnäppa och rödstrupig piplärka.

Egypten var en ganska trevlig bekantskap men man blev less på alla aggressiva säljare, det eviga prutandet och all dricks som man

Från en av de 134 pelarna i Karnaktemplet.

Klippssvala vid Karnaktemplet.

Brun glada vid Nilen.

Ökentrumpetare

Palmduva

Gråfiskare

Mangrovehäger

Silkeshäger

Gluttsnäppa

Fjällvråk. Foto: Lars-Göran Lindström.

Program

vår – höst

Ugglexkursion

24/2

Tid: 19:30
Samling: Lillfjärden
Ansvarig: Mats Sundkvist, 070-698 69 11

Vi åker antingen mot Norrdellens norra strand eller till Nianfors tysta skogar. Vi lyssnar främst efter pärluggla och slaguggla men vi hoppas också på kattuggla.

Årsmöte

10/3

Tid: 18:30
Plats: Räddningstjänsten
Ansvarig: Styrelsen

Sedvanliga årsmötesförhandlingar. Bildvisning förhoppningsvis av Gunilla Jansson, om hon kan denna gång. Fågelklubben bjuder på fika.

Tisdagsexkursioner

14/4, 21/4, 28/4, 5/5, 12/5, 19/5

Tid: 17:30
Samling: Lillfjärden
Ansvariga:

14/4 Jonas Lind, 070-307 32 82
21/4 L G Lindström, 070-629 15 24
28/4 Mats Sundkvist, 070-698 69 11
5/5 Karin Svensson, 070-513 48 66
12/5 Stig Sjödin, 070-652 77 57
19/5 Kristina Sjöström, 0650-743037

Under tisdagskvällarna i år ska vi försöka besöka lite ”nya” platser, till exempel Bromsvallsberget för att bland annat leta efter trettåig hackspett, Änga och Sättra i Enånger som om förhållandena är bra kan bjuda på änder, vadare och senare under våren många olika sångare. Den sista tisdagen gör vi en vandring efter Hornån.

Fågelskådningens dag

10/5

Tid: 07:00
Samling: Lillfjärden
Ansvarig: Karin Svensson, 070-513 48 66

Vi åker i år på en utflykt till Ornskarpen och Holm under ”Fågelskådningens dag”. Vi vandrar längs Harmångersån fram till havet vid Ornskarpen. Vi besöker också det natursköna området vid Holm. Det bör vara en fin konsert efter ån av alla nyanlända sångare och vid Ornskarpen bör vi kunna se de flesta av vadararterna som rödbena, grönben, gluttsnäppa, svartsnäppa och brus-hane. Medtag fika.

Hornlandet

30/5

Tid: 06:00
Samling: Lillfjärden
Ansvarig: Mats Sundkvist, 070-698 69 11

Vi besöker några lokaler som inte fågelklubben besökt tidigare under någon exkursion. Lövsalen och/eller vågmalarna är målet för denna exkursion. Har vi tur så har någon mindre flugsnäppare slagit ned i Lövsalen och med riktigt flyt kan vi få höra lundsångare sjunga.

Nattsångare

12/6

Tid: 21:30
Samling: Lillfjärden
Ansvarig: L G Lindström, 070-629 15 24

Som vanligt lyssnar vi efter nattaktiva fåglar i anslutning till skolavslutningen. Sommaren är som vackrast så här i början av juni. Förhoppningsvis så får vi höra flera arter sjunga och spela.

Rastande vadare

4/8

Tid: 17:30
Samling: Lillfjärden
Ansvarig: Karin Svensson, 070-513 48 66

Vattenståndet i havet bestämmer vilken plats vi åker till för att leta efter de arktiska vadare som redan är på väg söderut.

Tofsmes, Karskär, Enånger mars 2008. Foto: Lars-Göran Lindström.

Ringmärkning

5/9

Tid: 06:00
Plats: Reffelmansviken
Ansvarig: L G Lindström, 070-629 15 24

Vill man se fåglarna på nära håll skall man besöka ringmärkningen på Reffelmansviken. Där kan man till och med få "klappkryss" på dem. I början av september så borde fågelförekomsten vara som störst. De flesta sångarna har inte passerat oss helt, blåhakarna skall vara som flest och även järnsparv kan

det finnas gott om. Märkningen är dock väderberoende och vid regn eller för hård bläst ställs den in.

World BirdWatch Day

3/10

Tid: 07:00
Samling: Lillfjärden
Ansvarig: Mats Sundkvist, 070-698 69 11

Vi avslutar höstsäsongen med att delta i den världsomfattande fågelskådningen som äger rum denna dag.

Forts från sidan 3

som till exempel temperatur och nederbörd påverkar givetvis resultatet och antalet arter. Även vilka arter man ser varierar under åren. I år var vädret på nyårsdagen ganska gynnsamt för fågelskådning. Framför allt för att det inte var mulet. Klart och soligt väder gör att det blir ljust lite tidigare på morgonen och mörkt lite senare på eftermiddagen. Man får helt enkelt mer skådartid, extra minuter som kan vara väldigt viktiga för att hinna se den där sista arten för att artrekordet ska slås...

Årets exkursion samlade sju stycken deltagare. Redan vid samlingsplatsen vid Lillfjärden räknade vi in de första tre arterna; gräsand, grågås och kanadagås. Vidare mot lappugglorna i Vik vid Idenor. Där hade det funnits två lappugglor ända sedan början av december. En sådan tung art kan man inte missa på en nyårsexkursion och efter en kort stunds letande hittade vi en av lappugglorna. Vi passade också på att skåda vid några fågelbord i byn och blev glatt överraskade när vi fick in arter som stjärtnes, grönsiska, träd-krypare och gröngöling. Totalt blev det fjorton arter ute i Vik, en riktigt bra start på exkursionen. Turen höll i sig när vi åkte vidare mot Vikarkvarn. En sparvhök upptäcktes ute på ett hygge och i en björkdunge satt en flock orrar. Men strömstaren fick vi jobba hårt för. Hur vi än letade längs Delångersån såg vi ingen. Vi sökte på flera ställen längs ån och till slut fick Bosse äntligen syn på den svartvite vid iskanten.

Inne i stan besökte vi några kända fågelmatningar. Vi hittade bland annat koltrast i Håsta och turkduva efter Jakobbergsvägen. Redan före klockan 11 var vi klara inne i stan och redo att åka ut mot havet och Hornslandet. Första lokalen var Dressviken där vi fick ihop inte mindre än tio nya arter, bland annat svärta, sjöorre och duvhök. Mest oväntad var en gråhakedopping som låg tillsammans med ett gäng storskrakar. På vägen

ut mot Kuggören stannade vi till vid Arnövikens för att spana vid fågelborden. Förhoppningen var att hitta en bo- eller bergfink, men det lyckades inte. Ute vid Kuggören dök nästa oväntade art upp, bland kniporna inne i viken fanns också en salskrake. Övriga nya arter vid Kuggören var sångsvan, ejder, tobisgrissla och gråspett. Nu var vi totalt uppe i 49 arter och nytt rekord låg inom räckhåll. Gällande artrekord för nyårsexkursionerna är från år 2005 och 2006 då 51 olika arter sågs.

Nu gällde det alltså att försöka hitta minst tre arter vid Hölick, som var den sista platsen vi besökte. Nästan direkt såg vi en ganska stor flock alfåglar vid hamnen, och var därmed uppe i 50 arter. Vi flyttade oss ut mot östra havsbadet, Ville dröjde sig kvar och när han kom fram till oss andra frågande han om vi också hade sett havsörnen. Nix! Ingen annan hade sett någon örn och när en tjäder en stund senare flög över skogen var Ville den enda av oss som verkligen hade sett 52 arter under dagen. Ensam rekordinnehavare! Visserligen väldigt roligt med nytt artrekord, men lite surt att det bara gällde för en deltagare. Men slutet gott allting gott. Precis innan det blev för mörkt lyckades Mats hitta en havsörn flygande över Kråköen. Därmed hade alla deltagare sett 52 arter, och det nya artrekordet var ett faktum.

Bändelkorsnäbb på Bålsön. Foto: Lars-Göran Lindström

Bålsön

Mats Sundkvist

För andra året i rad gjorde vi en tur till Bålsön för att märka fåglar. Resan gjordes från Kolandsbryggan den 11/10 med båt körd av Åke Selin. Efter en lugn resa var vi framme klockan 07:30. Urlastning av alla prylar och uppsättning av näten gick bra då vi var på samma plats som förra året. Vi håller till på östra sidan vid Bålsö fyr. En bra plats med lövskog och några vridna tallar.

Det verkade vara dåligt med fåglar i far-ten. Plötsligt hördes ljudet av en barntrompet från skogskanten. Bändelkorsnäbb. Lars-Göran fick fram kameran för att få en bild på denna ovanliga invandrare från Sibirien. En stjärtmesflock slog ner i ett buskage alldeles

intill där näten var uppställda. Flera fastnade i näten. Kennet plockade ur fåglarna, ringmärkte dem, sedan åter till friheten. I en liten ränn slog de fyra bändelkorsnäbbar ner och kalasade på bären. Eftersom vi inte hade något nät i närheten hämtade vi ett som var uppsatt och drog det runt rönnbuskarna. Fåglarna brydde sig inte om oss utan satt kvar. Alla fyra fastnade i nätet efter en stund och fick sina ringar till stor glädje för oss alla då det var första gången denna raritet märktes av Hudiksvalls fågelklubb. Totalt märkte vi 14 fåglar fyra bändlar, nio stjärtmesar och en blåmes. I övrigt såg vi 30 arter bland annat två havsörnar, en fjällvråk, två gråspettar, rödhake, stenskvätta, sävsparv och mindre korsnäbb samt många björktrastar. Efter fika med korvgrillning var det hoptagning av nät och pinnar och hemresa med Åke efter en trevlig dag. Vi som var med var Håkan Byrén, Lars Göran Lindström, Kennet Karelius och Mats Sundkvist.

